

RDA

Resource Description & Access

Nya katalogiseringsregler på väg!

Anders Cato

Kungliga biblioteket

RDA – nya katalogiseringsregler

KRS – Katalogiseringsregler för svenska bibliotek

- Funnits sedan 1983, gemensamma för folk- och forskningsbibliotek
- Bygger på Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition från 1978 (AACR2)
- Underhålls av Svensk biblioteksförerings Kommitté för katalogisering
- Löpande uppdateringar i KKS-meddelanden och sedan 2002 på Kommitténs KRS-webbplats.
- AACR2 och KRS har blivit omoderna. Mycket fokuserade på tryckt material och kortkataloger.
- Fungerar dåligt i dagens digitala miljö.

RDA – nya katalogiseringsregler

- Sedan 2004 ingen mer uppdatering av AACR2 – och inte heller av KRS.
- 2004: Utkast till ny AACR3.
Svidande internationell kritik. Ansågs fortfarande fast i äldre strukturer.
- 2005: JSC beslutar om en total nyordning. Regelverket ska totalt skrivas om.
- Nytt namn: RDA = Resource Description and Access.
Åtkomst blir nu en ännu viktigare ingrediens och tas därför med i titeln.
- 2005-2009: RDA utvecklas och genomgår ett antal "Worldwide Reviews".
Katalogkommittén och KB svarar.
- Texten till RDA klar hösten 2009.

RDA – nya katalogiseringsregler

Grundpelare för RDA

- IFLA:s Internationella katalogiseringsprinciper
(http://www.ifla.org/files/cataloguing/icp/icp_2009-sv.pdf)
- FRBR – Functional Requirements for Bibliographic Records
(<http://www.ifla.org/files/cataloguing/frbr/frbr-sv.pdf>)
- FRAD – Functional Requirements for Authority Data
(<http://www.degruyter.de/cont/fb/bb/detailEn.cfm?id=IS-9783598242823-1>)
- FRSAD – Functional Requirements for Subject Authority Data
(ännu under utveckling)
- Texter från AACR2, som delvis omarbetas.

RDA – nya katalogiseringsregler

Vad är så nytt med RDA?

- Man betonar åtkomst mycket mer än tidigare. Auktoritetsarbete och ämnesord blir därför viktigare.
- FRBR:s användarkrav gäller: Hitta, identifiera, välja och få tillgång till!
- Beskrivningen förenklas. Användarvänlighet betonas!
Fler godkända källor.
Skriv som det står på objektet. Förkorta inte. Inga konstiga specialregler om vad som ska uteslutas eller inte uteslutas. Färre klamrar.
- Helt och hållet en onlineprodukt. Ett antal arbetsflöden kommer att finnas för att hjälpa katalogisatören med sitt arbete.
- Ingen uppdelning av kapitlen efter medietyp, utan allting hanteras efter samma regelverk.
- Kapitlen indelade enligt FRBR
- Nytt begrepp införs: Familj

RDA – nya katalogiseringsregler

Vad är så nytt med RDA?

- Oberoende av format. T.ex. behöver inte ISBD-interpunktion användas längre.
- Helt ny terminologi baserad på FRBR.
T.ex.

– Area	->	Element
– Heading	->	Access point
– Author	->	Creator
– Uniform title	->	Preferred title for a work
– Standard number	->	Identifier
– Controlled heading	->	Preferred access point
– "See from" heading	->	Variant access point
- Inte längre olika bibliografiska nivåer, utan istället "kärnelement", som måste finnas med och valfria element som institutioner tillägger efter eget tycke/behov.

RDA – upplägg

- **Registrera attribut**
 - Avsnitt 1 - Registrera attribut för manifestation och exemplar
 - Avsnitt 2 - Registrera attribut för verk och uttryck
 - Avsnitt 3 - Registrera attribut för person, familj och institution
 - Avsnitt 4 - Registrera attribut för koncept, objekt, händelse och plats
- **Registrera relationer**
 - Avsnitt 5 - Registrera primära relationer
 - Avsnitt 6 - Registrera relationer för familjer och institutioner associerade med en resurs
 - Avsnitt 7 - Registrera ämnesrelationer
 - Avsnitt 8 - Registrera relationer mellan verk, uttryck, manifestationer och exemplar
 - Avsnitt 9 - Registrera relationer mellan personer, familjer och institutioner
 - Avsnitt 10 - Registrera relationer mellan koncept, objekt, händelser och platser

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
Godkänd källa: Titelsida eller dess ersättning	Godkänd källa: Hela publikationen. Enbart information tagen utanför publikationen klamras.
<p>KRS 1.0F</p> <p>245 10 #a World's best piano pieces 500 #a På titelsidan felaktigt: World's best paino pieces</p>	<p>RDA 1.7.9, 2.3.1.4</p> <p>245 10 #a World's best paino pieces 246 1_ #i Korrigerad titel: #a World's best piano pieces</p>
<p>KRS 1.1B1</p> <p>245 10 #a If elected— (tre punkter ersätts med tankstreck)</p>	<p>RDA 1.7.3</p> <p>245 10 #a If elected... (skriv som det står)</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>KRS 1.1A2 245 10 #a Best music of the 90s / #c [compiled by Peter Richards] (upphovsuppgift från omslag)</p>	<p>RDA 2.2.4, 2.4.2.2 245 10 #a Best music of the 90s / #c compiled by Peter Richards (omslag godkänd källa)</p>
<p>KRS 1.1F5 245 10 #a Second growth / #c Sean Markey...</p>	<p>RDA 2.4.1.5 245 10 #a Second growth / #c Sean Markey, John T. Pierce, Kelly Vodden, and Mark Roseland <i>Alternativt:</i> 245 10 #a Second growth / Sean Markey [och tre andra]</p>
<p>KRS 1.1F7 245 10 #a Gold fever / #c by R. M. Dickey</p>	<p>RDA 2.4.1.4 245 10 #a Gold fever / #c by the Reverend R. M. Dickey</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
KRS 1.2.B1, 5BA, C2B1, C3B1 2. ed. (i källan: Second edition) 4. Aufl. (i källan: 4. Auflage) 6. éd. (i källan: 6. éd)	RDA 2.5.1.4, B4, 1.8.1 Second edition 4. Auflage 6. éd.
KRS 1.4C5 260 #a Chicago, Ill.	RDA 2.7.2.4 260 #a Chicago, Illinois
KRS 1.4C6, 1.4D6 260 #a [S.l. : #b s.n., #c, 1966?]	RDA 2.8.2.6, 2.8.4.7 260 #a [Utgivningsort inte identifierad] : #b [utgivare inte identifierad], #c [1966?]
KRS 1.4F7, 2.16G Utgivningsår okända [197-] [197-?] cop. 1985 p 2004 <i>Okänt utgivningsår</i>	RDA 1.9.2, 2.11, 2.7.6, 2.8.6, 2.9.6, 2.10.6 [mellan 1970 och 1979] [mellan 1970 och 1979?] copyright 1985 phonogram 2004 [utgivningsår inte identifierat]

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>KRS 1.1C Allmän medieterm 245 10 #.... #h [Ljudupptagning]</p>	<p>RDA 6.9 Innehållstyp 336 #a framförd musik #b prm #2 marcccontent RDA 3.2 Mediatyp 337 #a audio #b a #2 marcmedia RDA 3.3 bärartyp 338 #a ljudskiva #b ad #2 marccarrier</p>
<p>KRS 1.1C Allmän medieterm 245 10 #.... #h [Musiktryck]</p>	<p>RDA 6.9 Innehållstyp 336 #a musiknotation #b ntm #2 marcccontent RDA 3.2 Mediatyp 337 #a oförmedlad #b u #2 marcmedia RDA 3.3 bärartyp 338 #a volym #b uc #2 marccarrier</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>1.5, 2.5. etc. 300 #a 327 s. 300 #a 1 part. (45 s.) + 3 st. 300 #a [93] s.</p>	<p>3.4 300 #a 327 sidor 300 #a 1 partitur (45 sidor) + 3 stämmor 300 #a 93 onummerade sidor 300 #a 1 volym (opaginerad)</p>
<p>2.5B4 300 #a 329 [d.v.s. 392] s.</p>	<p>3.4.5.5 Felaktig numrering 300 #a 329, d.v.s. 392 sidor</p>
<p>Fysisk beskrivning för digitala resurser med fjärråtkomst oklar</p>	<p>3.4.1.7.1-3.4.1.7.8 300 #a 1 onlineresurs (184 sidor) : illustrationer, textfil, PDF 300 #a 1 onlineresurs (4 stämmor)</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>2.5B19 300 #a 8 vol. i 5</p>	<p>3.22.2.8 300 #a 5 volymer 500 #a 8 bibliografiska volymer i 5 fysiska volymer</p>
<p>1.6G 490 #a Classical hits ; #v 68 490 #a Canadian essays ; #v 6</p>	<p>2.12.9 490 #a Classical hits ; #v volume 68 490 #a Canadian essays ; VI</p>
<p>5.3, 5.1F, 5.2B2 254 #a Score and parts 245 #c vocal score by Michael Tillett 250 #a High voice</p>	<p>250 #a Score and parts 250 #a Vocal score / #b by Michael Tillett 250 #a High voice</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>21.6C2, 21.30B1 245 10 #a Managing bird damage to fruit and other horticultural crops / #c John Tracey... 700 1_ #a Tracey, John Paul</p>	<p>6.27.1.3, 19.2.1.3 100 1_ #a Tracey, John Paul 245 10 #a Managing bird damage to fruit and other horticultural crops / #c John Tracey, Mary Bomford, Quentin Hart, Glen Saunders, Ron Sinclair 700 1_ #a Bomford, Mary 700 1_ #a Hart, Quentin 700 1_ #a Saunders, Glen 700 1_ #a Sinclair, Ron</p> <p>Alternativ regel: 100 1_ #a Tracey, John Paul 245 10 #a Managing bird damage to fruit and other horticultural crops / #c John Tracey [och tre andra]</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>21.7C1 Samlingar utan samlingstitel</p> <p>100 1_ #a Baden, Conrad 240 10 #a Symfoni, #n nr 6 245 10 #a Sinfonia espressiva #h [Ljudupptagning] / #c Conrad Baden. Symphony no. 3, op. 26 / Hallvard Johnsen. Symphony no. 2 / Bjarne Brustad 700 12 #a Johnsen, Hallvard. #t Symfoni, #e nr 3, op. 26 700 12 #a Brustad, Bjarne. #t Symfoni, #n nr 2</p>	<p>6.27.1.4</p> <p>245 00 #a Sinfonia espressiva / #c Conrad Baden. Symphony no. 3, op. 26 / Hallvard Johnsen. Symphony no. 2 / Bjarne Brustad 700 12 #a Baden, Conrad. #t Symfoni, #n nr 6, "Sinfonia espressiva" 700 12 #a Johnsen, Hallvard. #t Symfoni, #e nr 3, op. 26 700 12 #a Brustad, Bjarne. #t Symfoni, #n nr 2</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>21.23C, 21.23D</p> <p>100 1_ #a Nilsson, Birgit, #d 1918-2005</p> <p>245 10 #a Ritorna vincitor” #h [Ljudupptagning] : #b the legendary Birgit Nilsson</p> <p>511 #a Birgit Nilsson, sopran</p>	<p>245 10 #a Ritorna vincitor” : #b the legendary Birgit Nilsson</p> <p>511 #a Birgit Nilsson, sopran</p> <p>700 1_ #a Nilsson, Birgit, #d 1918-2005</p>
<p>21.28 B1 Libretton</p> <p>Alternativ: Ett libretto får till huvudppslag tillämpligt sökelement för musikverket. Gör biuppslag på sökelementet för librettisten.</p>	<p>Libretton och andra tonsatta texter får till huvuduppslag tillämpligt sökelement för textförfattaren/librettisten. Gör biuppslag på sökelementet för musikverket.</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>22.17A Smith, John, ca 1837-1896 Smith, John, f. 1825 Smith, John, d. 1896</p>	<p>9.3.21.3, 9.19.1.3 Smith, John, cirka 1837-1896 Smith, John, född 1825 Smith, John, död 1896</p>
<p>22.19 Brown, George, kapten Brown, George, präst</p>	<p>9.19.1.1, 9.19.1.2, 9.19.1.6 Brown, George (Soldat) Brown, George (Präst)</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>KRS 25.5C1</p> <p>100 1_ #a Lindgren, Astrid, #d 1907-2002</p> <p>240 10 #a Pippi ordnar allt. #l Tyska & svenska</p> <p>245 10 #a Pippi regelt alles = #b Pippi ordnar allt / #c Astrid Lindgren</p>	<p>6.11.1.4</p> <p>100 1_ #a Lindgren, Astrid, #d 1907-2002</p> <p>245 10 #a Pippi regelt alles = #b Pippi ordnar allt / #c Astrid Lindgren</p> <p>700 1_ #a Lindgren, Astrid, #d 1907-2002. #t Pippi ordnar allt. #l Tyska</p> <p>700 1_ #a Lindgren, Astrid, #d 1907-2002. #t Pippi ordnar allt. #l Svenska</p> <p>Likaså försvinner ”Polyglott” som språktillägg</p>

RDA – vilka nyheter blir det?

KRS	RDA
<p>KRS 25.18A Bibeln. G.T. Bibeln. N.T.</p> <p>Bibeln. G.T. Job. Svenska</p> <p>Bibeln. N.T. Uppenbarelseboken. Svenska</p>	<p>6.23.2.9 Bibeln. Gamla testamentet Bibeln. Nya testamentet</p> <p>Bibeln. Job. Svenska</p> <p>Bibeln. Uppenbarelseboken</p>

RDA – andra musiknyheter

- "arr." i UT förkortas inte längre
- ackomp. och oackomp. förkortas inte
- Treregeln i besättningsdelen i den uniforma titeln försvinner. Det går att ange hur många instrument som helst.
- Tonart får anges även för verk efter 1900
- Ett urval av blandade verk av en tonsättare/författare anges enligt RDA "Samlade verk. Urval".
- Uniform titel byter namn till "**Föredragen titel**" (Preferred title)

RDA – andra musiknyheter forts.

Några nya MARC-fält som möjliggör utförligare registrering (tillägg i de fall när en titel är pregnant eller när den föredragna titeln (uniforma titeln) inte tar upp alla element. :

- 380 Verkform
- 381 Andra åtskiljande karakteristika för verket eller uttrycket
- 382 Besättning
- 383 Nummer på del eller avsnitt av verk
- 384 Tonart

RDA – andra musiknyheter forts.

Exempel:

100 1_ #a Hovhaness, Alan, #d 1911-2000

245 10 #a Island of Mysterious Bells

382 #a harpa (4)

383 #b op. 244

100 1_ #a Mahler, Gustav, #d 1860-1911

240 10 #a Symfoni, #n nr 2, #h c-moll

382 #a sopran #a alt #a blandad kör #a orkester

383 #a nr 2

384 #a c-moll